

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$, 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Prea Sfinția Sa
Papa Benedict al XV-lea
și
Biserica gr.-cat. română.

I.

Preafericitul Părinte Papa Benedict al XV-lea legitimul urmaș al Sfântului Petru „cel ce este mai întâiu pe scaun șezător”, mișcat de dragostea Sa deosebită față de Biserica orientală și de dorința fierbinte de-a promova prin strălucirea și bunăstarea aceleia lățirea credinței cei adevărate, și prin aceasta ușurarea reînnoirii celor desbinați și rupți dela unitatea Bisericii lui Isus Hristos, a întemeiat de curând două instituțiuni de mare importanță pentru toate bisericile de diversele rituri orientale, anume: *S. Congregațiune pentru biserica orientală și Institutul Pontificiu pentru promovarea studiilor orientale*. Și fiindcă acele așezăminte ne privesc și pe noi, îndeosebi S. Congregație, întrucât adecă sunt afaceri bisericești, a căror rezolvare definitivă cade în cercul de activitate al aceleia, lăsăm să urmeze preainaltul decret:

Benedict XV. Pontifice Roman.

Ocupând Noi prin sfatul nepătruns al prevedinței lui Dumnezeu looul fericitului Petru căpetenia Apostolilor, pe care Domnul Hristos l-a pus pe pământ mai mare și neîntrerupt păstor al sufletelor, răscumpărate cu sângele său, din partea Noastră cu toată conștiința chemării Noastre apostolice priveghiem și Ne îngrijim, ca nu numai să trăiască, ci să și crească tot mai mult toate și una fiecare dintre bisericile, din cari este alcătuit și împreunat nedespărțitul trup mistic al lui Hristos, adecă Biserica catolică. Și de vreme ce, pe toate bisericile particulare cu dragoste părintească le îmbrățișăm, mai ales pe cele ră-

săritene, ca și pe unele, cari în trecutul lor cel mai vechiu, au revărsat atâta lumină de sfințenie și învățătură, înăut vedem, că prin strălucirea ei și acum după atâta depărtare se luminează celealalte ținuturi ale creștinilor. Iar acum nu putem privi fără de mâhnire, cum acelea din atât de mari și înfloritoare au devenit atât de mici și mizere, dupăce adecă multe și neîntrerupte întâmplări nenorocite, pe cea mai mare parte dintrânsele le-au răpit din brațele Bisericii Mame. De-ar ajuta Dumnezeu, ca fiii din Orient să se reîntoarcă iarăși la vechia înflorire și mărire! Iar Noi din a noastră parte Ne vom nizu, ca în cât putem să ușurăm durerile bisericilor orientale.

Dreptaceea am hotărît, ca pentru așa numiții uniți răsăriteni să înființăm o Sacră Congregațiune deosebită, al cărui prefect să fim Noi și în viitor urmașii Noștri. Căci cunoscut Ne este, că dupăce Congregațiunea, care s'a fost înființată pentru afacerile ritului oriental, la mandatul și cu auctoritatea antecesorului Nostru de fericită pomenire Piu al IX-lea, fusese împreunată cu S. Congregațiune de Propaganda Fide, așa zicând ca și un adaus, un accesoriu al aceleia, s'au aflat unii oameni cu reavoință față de Scaunul Apostolic, cari din acest fapt judecau, că Pontificii Romani ar fi desprețuit pe catolicii Orientali și ar fi voit ca să-i supună Latinilor. Și cu toate că ori și cine judecă lucrurile după adevăr, poate vedea, că aceste acuze sunt neîntemeiate, totuși voim, ca bunăvoința Scaunului Apostolic față de Orientali să fie dovedită mai pe sus de ori și ce îndoială. De altmintearea avem încredere, că nu se va mai afla nime, care să facă pe Latini suspecti înaintea Orientalilor, dupăce chiar faptul acesta arată în chip neîndoelnic, cumcă în Biserica lui Isus Hristos, care nu este nici latină, nici grecească, nici slavă, ci catolică, nu este nici o deosebire

între fiii săi, fără aceea fie latini, fie greci, fie slavi sau de alte neamuri, toți sunt deopotrivă înaintea acestui Scaun Apostolic.

Deci cu deplinătatea puterii apostolice, din îndemn propriu hotărîm și întărim:

I. S. Congregațiune de Propaganda Fide pentru afacerile orientale cu ziua 30 Noemvrie a acestui an încetează de a mai fi.

II. Deosebit de S. Congregațiune de Propaganda Fide se înființează începând cu ziua întâie a luni următoare, *S. Congregațiune pentru Biserica Orientală*, în fruntea căreia va sta însuș Pontificul suprem. Ea se va compune din câțiva Cardinali ai Sf. Bisericii Romane, dintre cari unul va fi secretar; ajutori va avea dintre cei mai aleși bărbați din cler, un asesor și mai mulți consultori atât de ritul latin cât și de cel grecesc; afară de aceea un număr potrivit de funcționari dintre clericii cari cunosc mai bine afacerile orientale.

III. De această S. Congregațiune se vor ține tot soiul de afaceri, cari se referesc fie la persoane, fie la disciplină, fie la ritul bisericilor orientale, chiar și dacă sunt mixte, adecă cari ori în privința persoanelor, ori a lucrurilor privesc și pe latini.

IV. Pentru bisericile de ritul oriental aceasta Congregație va primi toate facultățile, pe cari le au celealalte Congregațiuni pentru bisericile de ritul latin, rămânând însă neatinsă puterea Congregațiunii S. Oficiu.

V. Aceeași Congregațiune va decide pe cale disciplinară controversele, iar pe acele, cari va afla, că trebuie rezolvate pe cale judicială, le va străpune tribunalului pe carele însaș îl va destina.

Aceste toate poruncim ca statornice și în putere să fie în veci și nimenia în nici într'un chip să nu cuteze a li-se împotrivi.

Dat în Roma la S. Petru în ziua întâia a luni Maiu, anul 1917 al Pontificatului Nostru al treilea.

Papa Benedict al XV-lea.

*

Cu acelaș dat a înființat Sfântul Părinte un institut pontificiu superior pentru studii orientale, în care să-și poată câștiga cunoștințele de lipsă în chestiile privitoare la bisericile orientale preoții latini, cari ar dori să fie trimiși ca misionari în orient. Vor fi însă admiși și orientali atât uniți cât și așa numiții ortodoxi sau neuniți, doritori de a cunoaște lumina adevărului. Cursul va fi de doi ani. Profesorii se vor alege dintre cei mai erudiți bărbați cunoscători ai chestiunilor orientale. Studiile vor fi: teologia catolică mai ales încât atinge învățăturile controversate cu creștinii orientali; patrologia și patristica orientală; dreptul canonic și variile liturghii ale popoarelor orientale; istoria bisericească și profană și geografia etnografică a orientului; arheologia; constituția civilă și politică și în sfârșit limbile și literatura popoarelor din orient.

Precum se vede din acest bogat program de studii acel institut, unic în felul său, este chemat și potrivit să reverse splendide raze de științe și adevăr asupra Orientului cel atât de strălucitor oarecând și durere mult întunecat acum. „Ex. Oriente lux“ se zicea odinioară, iară acumă din Apusul Romei celei vechi, luminat de razele dumnezeiești ale vecinicului adevăr, se vor revărsa acele binefăcătoare și mântuitoare raze asupra înstreinatului Răsărit. Fi-va și aceasta o nouă glorie a Papatului și deie bunul Dumnezeu, ca din splendoarea ei o parte cât de mare să ajungă și peste noi, cei mai îndepărtați și mai obidați fii ai Romei.

(Circularul P. S. Sale episcopului Radu către clerul diecezan.)

Episcop Dem. Radu.

A treia ofensivă germană. Intre Laon și Reims pe un front de 40 km. germanii au luat din nou ofensiva. Atacul a fost scurt, dar încununat de succese. În 26 Maiu noaptea la o oră după o comandă de abia 1 și jumătate oră trupele germane au plecat la atac și într'o altă oră și jumătate au ocupat șirul de dealuri numit: Chemin de dames, capturând aci uriașe prăzi și material de războiu. 15 mii francezi au căzut în captivitate.

Cuprins Chemin de dames, întreg frontul francez dintre Reims și Soissons s'a clătinat, căci șirul acesta de deal, fortificat cum era, deschise calea către văile Aisne și Marne.

Ești biruitori germanii la primul atac au cerat să exploateze situația cât se poate mai bine. În douezeci

și patru ore au ajuns la râul Aisne, peste care au trecut după lupte vehemente. În a treia zi au ajuns la râul Vesle și înainte orașului Soissons, pe care l-au cucerit dimpreună cu fortificațiile orașului Reims, atât de mult numit în cursul acestui războiu. Germanii au prins până acum 35 mii francezi, englezi și americani și au capturat imense cantități de material de războiu, parcuri de muniții, stațiuni de aviație și altele.

Binecuvântarea bisericii din Șard.

În 12 Maiu a. c. Dumineca Tomii am avut rara fericire a asista la binecuvântarea bisericii gr. cat. din frunțașă parohie Șard, tractul Alba-Iuliei, renovată radical, împodobită și provăzută cu toate obiectele necesare, — cum în puține biserici din arhidieceză se poate vedea. — Constrânși au fost credincioșii din parohia susnumită, ca să-și creeze din nou o biserică, în urma incendiului de feroasă aducere aminte din noaptea de 26 Noemvrie 1917, pus de mâna blăstămată a unui *podăit* fără suflet. Din norocire numai internul bisericii s'a făcut cenușe, având biserica boltitură de piatră.

Și în timpul scurt $\frac{1}{2}$ an lucruri foarte mari s'au isprăvit în parohia Șardului. S'a început o colecție benevolă între credincioșii parohiei, inițiată de conducătorii firești ai credincioșilor Onoratul paroh *Ilie Magda* și dl învățător *Aurel Pop*. Acești vrednici conducători nu au cruțat nici oboseală nici timp, și au adunat frumoasa sumă de aproape 25,000 coroane. Din acești bani s'a reparat radical externul și internul sf. biserici. Pe din lăuntru s'au pictat pereții frumoși și eleganti; s'a provăzut biserica cu frumoase ornate bisericesti, cu prapori de toată frumusețea, cu scaune jur în jur, dulapuri, mese, cărți bisericesti, icoana înmormântării Domnului, și multe altele: iar ca o cunună de flori frumoase și binemirosoare — deasupra celor mai sus amintite — s'a ridicat un iconostas de o frumuseță și eleganță rară, pictat de mâna măiestră a renumitului nostru pictor din Blaj profesorul *Flaviu C. Domșa*.

Astfel renovată și împodobită și-a așteptat biserica gr. cat. din Șard binecuvântarea, care precum am amintit s'a săvârșit în Dumineca Tomii, prin delegatul Preaven. Ordinariat, Prea On. Domn *Vasile Ursică*, protopopul Alba-Iuliei asistat de parohul Chișfalăului On. *Ioachim Totoian* și de parohul locului On. *Ilie Magda*.

Sub sunetul clopotului, în frumoasă procesiune, — îmbrăcați preoții în ornate și cu praporii în frunte — urmați de numărös popor, au dus sf. Cuminecătura din o sală de învățământ a școlii, care servise de capelă, iarăși la locul ei în sf. biserică, care o aștepta frumos împodobită.

S'a început cu sfințirea apei, cu care apoi s'a stropit biserica pe din afară și pe din lăuntru și s'au botezat și miruit toți cei de față între cari mulți străini — inteligență și popor, și apoi s'a început celebrarea sf. liturghii.

După cetirea sf. Evanghelii protopopul districtului în o avântată și duioasă cuvân-

tare împodobită cu frumoase pilde din sf. Scriptură aduce meritate laude popoului din aceasta frunțașă parohie, care na s'a lăsat stăpânit de amarul durerii, ci la îndemnul conducătorilor săi într'un interval de $\frac{1}{2}$ an au jertfit sume foarte mari, aducând în așa bună rânduială casa Domnului, încât ar putea fi fala unui oraș. Pe scurt amintește istoricul parohiei Șard, care întotdeauna a avut conducători vrednici și distinși — care parohie a dat lumii și neamului mulți bărbați vrednici și puși în dignități înalte. Preoților repausați în vrednicii le cere dela Dumnezeu cununa neveștezită a mării, iar tinărului și zelosului paroh actual *Ilie Magda*, care în timp fabulos de scurt, cu ajutorul bunilor săi credincioși a dus în deplinire așa frumoase lucrări, — îi urează deplină sănătate spre a se bucura într'u mulți ani de roadele ostenețelor sale dimpreună cu învățătorul și poporeni săi buni și totdeauna ascultători.

După cântarea „Luminează-te, noule Ierusalime“ urcă amvonul parohul locului On. *Ilie Magda*, care în o scurtă și simțită vorbire aduce prinösul mulțămitei sale în locul prim Preabunului Dumnezeu, pentru ajutorul întins iubitorilor lui credincioși într'u așa pune în bună rânduială și frumoasă podoabă casa Domnului, sfânta lor Biserică, locul lor de închinare. Calde mulțămite aduce apoi credincioșilor săi iubitori, cari ascultându-i bunele îndemnuri au sărit cu toții întrecându-se unii pe alții în acoperirea durerii produsă de focul din 26 Nov. 1917. În special amintește dintre dăruitori pe vrednicii creștini *Niculae* și *Fica Zgăia*, cari pe cheltuiala lor de 7000 cor. au ridicat frumosul iconostas. Mulțămeste apoi străinilor, cari au grăbit cu ajutorul lor în favorul bisericii, precum și Preaonor. protopop pentru osteneala avută cu binecuvântarea bisericii.

Vrednice mulțămite aduce apoi renumitului nostru pictor, profesorului *Flaviu C. Domșa*, pentru zelul cu care a lucrat la pictarea și ridicarea frumosului iconostas.

Nu-și uită nici de domnia măestrii, cari s'au ostenit cu renovarea și împodobirea sf. biserici, aducându-le și acestora vrednice mulțămite.

Cetește apoi lista tuturor dăruitorilor generoși, din care listă reiasă suma de aproape 25,000 cor.

La sfârșitul liturghiei ia cuvântul On. *Ioachim Totoian*, care în o frumoasă predică ia parte și Dsa la bucuria bunilor săi vecini, dându-le în scurte cuvinte învățături pentru binele lor sufletesc, și înfierând ticăloșia sectei de pocăiți.

După terminarea sf. liturghii, fiecare s'a depărtat la ale sale, ducând în sufletul său bune impresii dela binecuvântarea frumoasei biserici. Oaspeții străini au fost invitați la masa ospitală a parohului local, unde simțindu-se bine, cu drag și-au adus aminte de vrednicui și neobositul nostru vicar capitular Ilustritatea Sa *Dr. Vasile Suciu*, urându-i prin o telegramă în numele celor de față deplină putere și sănătate spre binele bisericii și a neamului; tot așa și-au adus aminte și de marele binefăcător și patron al parohiei Șard, fiul acestei parohii, milostivul prepozit Ilustritatea Sa *Simeon P. Mateiu*, dorindu-i deplină sănătate într'u mulți ani spre binele acestei parohii, și în urmă și-au adus aminte și de

al doilea binefăcător, fiu al parohiei, distinsul jude acum în penziune Spect. Domn *Petru Pop* din Braşov.

Cu acestea s'a încheiat frumoasa serbare împreună cu binecuvântarea sf. bisericii din renumita parohie Şard.

Hărnicia şi dragostea acestor credincioşi faţă de biserica lor şi faţă de instituţiile lor culturale te fac ca să doreşti din inimă, ca să servească de pildă vrednică de urmat credincioşilor noştri şi din alte parohii.

Laudă lor!

Un oaspe.

Informaţiuni.

Examenul din Bologa. Joi în 16 Mai s'a ținut examenul final la școala gr.-cat. română din Bologa. Iacă de Mărcuți seara toți băieții s'au mărturisit, iar Joi dimineața la liturgie s'au euminecat. La sfârșitul liturgiei s'a cântat Doxologia cea mare, după care școlarii în rând frumos de câte doi s'au dus la școală. Sala școlii a fost frumos împodobită cu crengi înfrunzite și cu flori. O mulțime de femei, mame de a copiilor, s'au prezentat la examen, care s'a început la orele 10 a. m. după sosirea administratorului protopopesc On. D. *Iuliu Truța* din Ciucea.

La școala din Bologa, în lipsa de învățători diplomați în anul școl. 1917/18 a fost aplicat ca învățator suplent dl. *Alexandru Câmpian*, teolog abs. al Seminarului din Blaj. Acest tânăr zeles și-a împlinit slujba cu o diligență rară, vrednică de admirat, așa că la examen a putut să aștepte un progres uimitor din toate punctele de vedere. Oamenii, văzând încă la începutul anului răvna de apostol a dlui Câmpian, și-au trimis pruncii în tot decursul anului la școală cu atâta regularitate, încât putem zice fără exagerare, că absenții n'au fost. Așa apoi la examen, toți școlarii începători din cl. I. au știut să citească fluent, fără silabizare, ori unde le-a deschis cartea dl adm. protopopesc. Asemenea și răspunsurile din religione, l. română, l. maghiară, geografie și comput ale băieților au pus în admirație pe toți cei prezenți. „Acest examen, e cu adevărat dovada muncii conștiente a unui om conștiincios” — zicea păr. Truța la sfârșitul examenului.

Examenul s'a încheiat la orele 2 p. m. prin o vorbire frumoasă a par. Truța, în care aduce laudele venite dlui Alexandru Câmpian și îndeamnă pe părinții copiilor să sprijinească și în viitor școala și să-și trimită copiii regulat la școală, căci examenul de azi e o dovadă strălucită ca și la noi se poate face progres, dacă este un învățator zeles și un popor, care să primească nuziunile învățătorului. Poporul din Bologa, la sfârșitul examenului a mai oferit dlui Câmpian un cadou de 100 cor. pe lângă salariul, care și l'a primit întotdeauna cu mare regularitate.

Cor.

Necrolog. † *Ioan Moldovan*, paroh-protopop gr.-cat. român al Mediașului, membru al Asociației pentru literatura și cultura poporului român, după un serviciu îndelungat și plin de roade de 46 ani, din cari 14 ani ca preot și 32 ca protopop, fiind împărțit cu ss. taine ale muribunților, în 27 Mai 1918, la 9 ore seara și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în al 73-lea an al

vârstei și în al 46-lea an al fericitei sale căsătorii.

Înmormântarea s'a făcut Joi în 30 Mai 1918 st. n. la 2 ore p. m. în cimitirul român din Mediaș.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suela.

Raportul fondatorilor „AQUILEI”, cătră adunarea generală constituantă dela 10 Mai 1918.

Onorată adunare generală constituantă!

Inițiată din cercuri aproape de „Economul” și prin un grup de bărbați financiari, de greutate morală și materială, cu un capital inițial de Cor. 200.000, putându-se urca în urma unei intensive participări, — „Aquila” va căuta a răspunde unei necesități obștești a țărănilor și muncitorilor.

Din prospectul publicat în termenul fixat în lege, să întrevadă scopul urmărit prin crearea unui nou așezământ pentru asigurarea vieții fără vizită medicală. O instituție independentă la fel nu există în țara noastră, pe când în imperii, cari stau la înălțimea culturii, importanța și folosul acestui ram de asigurare, nu sunt numai cunoscuți, ci au fost înțelese cu desăvârșire de cele mai largi părți ale populațiilor.

Societățile de asigurare populare: „Metropolitan” în New-York, „Prudential” în Londra, „Victoria” și „Friedrich-Wilhelm” în Berlin, cari din începuturi mici, au ajuns la o extensiune gigantică, dau în privința aceasta o probă absolută.

Astfel în Germania tot — al 6-lea om e asigurat la societate de asigurări populare, ba în Anglia de tot — al 3-lea Englez are o poliță dela societatea de asigurare „Prudential”.

Asigurarea populară e simplamente ajutorul propriu a familiilor amenințate în existența lor prin moartea hrănitorilor, și a ajuns să fie o problemă de cea mai înaltă însemnătate a maselor, o întrebare vitală a întregului popor.

Cum războiul a secerat victime fără număr din toate clasele, era evident, că necesitatea obștească a creat, drept desvoltare a asigurării populare, asigurarea de războiu și de împrumut de războiu și instituțiile de asigurare populară, chemate să răspundă lipsei generale, au atras și luarea aminte a cercurilor conducătoare în stat.

Este îndeobște cunoscut, că înasă comanda supremă militară, prin ordinul Nr. 51731 a invitat toate Subcomandele, de-a sprijini mișcarea pentru asigurări populare dând parola: „dieser im Volkswirtschaftleben Interesse gelegen grossen sozialen Action ein besonderes Augenmerk zu zuwenden, und deren Durchführung Kräftigt zu unterstützen”.

Însuș generalul Kuck a militat cu elocvență în presă pentru asigurarea populară.

Oriește argumentări teoretice s'ar încerca deci a se face în favorul asigurării normale este evident pentru oricare filantrop, că viitorul practic în păturile largi ale populației este rezervat pentru asigurarea populară fără vizită medicală, mai ales, că toate calculațiile și combinațiile de boală și mortalitate sunt atinse în rădăcini prin rezultatele războiului, fie ea pierderi în vicață, fie ca afecțiuni a sănătății.

Asigurarea populară, în a cărei serviciu se întemeiază „Aquila” are mai ales pentru țărani noștri o capitală importantă.

Asigurarea populară fără vizită medicală este într'adevăr singura modalitate de-a populariza în mijlocul țărănilor noștri ideea de extrema importanță economică a asigurării pe vicață, mai ales, că lipsind în satele noastre medicii departe, de altă parte fiind o serioasă piedică distanțele comunelor noastre respirate până la ubicațiunea mai apropiată a medicului băncii de asigurare, e aproape cu neputință de-a tetermina țărani: să facă acest drum, care lângă pierderea simțitoare de vreme, pe deasupra e și costisitor.

Asigurarea populară fără vizită medicală a „Aquilei” să limitează până la suma de 3000 cor. în caz excepțional până la Cor. 5000, ca maxim, iar premiile, ce se vor stabili în urma unui contract de reasigurare ce stăruim să se încheie cu „Anker” din Viena, societate de reputație universală, ce singură cultivă în mare acest ram în Monarhie, sunt moderate, iar participare la câștig aproape echivalează diferența în raport cu asigurarea normală, — altfel motivată prin rizicul potențat în lipsa vizitei medicale.

Pe deasupra acest contact va pune pe „Aquila” nu numai la adăpost de orice rizic, dar renunțând și în caz de moarte le atestat medical, și mulțumindu-se cu raportul vizitatorului de morți „Aquila” ofere o ușurință și o economie de cheltuieli și timp fără păreche. Cum în schimb rentabilitatea e dovedită prin un expozeu competent, ce vom da publicității, socotim, că glasul nostru pentru colaborare, cu toate clasele interesate, va găsi un vii și înțelegător rasunet.

Aceasta cu atât mai mult, fiindcă tarifele „Aquilei” prevăd plata premiilor în rate anuale, semestrale, trei lunare, și lunare, deci să conformează perfect la obiceiurile și posibilitățile de plată a țărănimii noastre și nu admit carența completă numai pentru anul prim restituind premiile, iar pentru al doilea acordă jumătate din suma asigurată și după 2 ani întregă suma asigurată.

În epoca vulcanică ce am străbătut atâtea vieți țărănești și muncitorești s'au stins în câmp, iar mortalitatea la bătrâni și copii mai ales, — cea din urmă reprezentând cifra cea mai nefavorabilă, nu numai în țară, ci în întreaga Europa, care abia e echivalată prin profilaxie în deobște cunoscută a poporului nostru, în raporturi neigienice, în lipsă de medici —, a ajuns la o sombră cifră. Așa că și cel din urmă sătean și muncitor a trebuit să înțeleagă instinctiv enorma valoare a vieții pierdute năi că mai socotind speșele de înmormântare și deficitul, ce în totdeauna provoacă în gospodăria țărănească neinstruită în administrarea banului gata și în economia clasei muncitoare trăind din mână'n gură.

Astfel cu ajutorul noiei instituții se va da o soluție practică și definitivă chestiunii mult discutate a speșelor de înmormântare neavând poporul nostru — din păcate — talentul de organizare, care e premisa reuniunilor de înmormântare, altfel potrivite pentru scop.

Speșele de înmormântare fiind un izvor de ruină pentru țaran și muncitor îndeobște și câteodată de conflicte cu preoțimea dela țară, care — din nenorocire — rău plătită, e silită să reflecte la dotațiunea sa legitimă, — „Aquila” va vindeca una din multele rane ale satelor noastre și a muncitorimii concentrate în orașe și uzine.

Afară de asta „Aquila” introducând controlul intern medical al ofertelor făcute la sate de agenți fără vizită medicală, medicii noștri vor avea rolul lor în noul așezământ, menit să-i apropie de poporul nostru așa de prețuitor de vicață, — și de știință în urma direcției fataliste, ce s'a moștenit de veacuri.

Pe lângă asta „Aquila” cultivând ramul de asigurare fără vizită medicală și în raport cu depunerile la bănci, — o fericită unire a depunerii fructificate cu asigurarea populară, inițiată din Olanda, — „Aquila” va contribui la înstăpânirea spiritului de economie la cărturarii, țărani, și mai ales muncitorii noștri, iar institutelor financiare le va crea un stoc de depuneri stabile, și nesupuse fluctuațiilor unui run.

Nu ne îndoim ca noile așteptări propagată cu vigoare vor accelera renașterea economică a poporului nostru, mai ales, dacă, pe lângă preot și învățător se va numi un agent și din sinul țărănimii și muncitorimii, fruntaș isteț și cinstit, pentru a înlătura aparența, că aici s'ar agita numai de interesul preotului, interesat de speșele de înmormântare.

La asigurarea fără vizită medicală mai residă apoi o deosebită importanță și pentru institutele de bani, ca reprezentante ale „Aquilei”, fiindcă băncile în urma replătirii pe urma războiului a împrumuturilor țărănești au pierdut contactul cu țărănimia și în acest chip îl pot relua imediat, netezind calea viitoarei conlucrări, ca reprezentantele „Aquilei”.

Acest contact se va utiliza cu succes din partea băncilor și ușurând *creditul personal* pentru țărani mulțumindu-se în locul cavenșilor, obârșia atâtor conflicte și procese, cu o poliță de asigurare ca acoperire.

Simțim o vie satisfacție, când constatăm, că în toate cercurile unde pornirile economice altruiste și prevăzătoare pentru țărani și muncitori au ecou, s'a manifestat un puternic interes pentru „Aquila”. În particular interesarea clasei muncitorești a determinat pe fondatori ca în statute să propună fixarea definitivă a firmei în formă adecuată.

Campania pornită — altfel din o parte, de unde pe baza lealității și dorului nostru de conlucrare obștească, am fi fost în drept a aștepta tot sprijinul, — cu ajutorul unui organ românesc de presă din provincă — cu marca oficialității, — care nu s'a ferit de-a scobori discuția de principii la controverse subiective, ar vrea să construiască meșteșugul dar înzădar o aparență de concurență între asigurarea populară și normală, au raportat tot așa puțin succes împotriva „Aquilei”, ca și atacul neîndreptățit prin care o foaie de specialitate din capitala Ungariei îi atribuie fără orice bază, ba chiar fără o umbră de aparență tendențe centrifugale a limbii străine de organizația noastră strict legală și exclusiv economică.

Față de invențiuni fantosiste de categoria din urmă, o discuție per longum et latum ar fi neavenită, fiindcă atacul izvorit din pură invenție nu poate altera fondul real al așezământului nostru. În schimb pseudo-argumentele organului din provincă indicat nu vor putea înrui nici lumea expertă nici obștea orientată,

Militând în contra rezultatului obiectiv a ființei și experienței social-economice exclusiv pentru îndreptățirea asigurării normale a vieții își împrumută argumentele din domeniul unei epoci trecute și din informații neautentice, fără de-a considera în conștient favorurile, și siguranța ce residă în Contractul cu „Anker” ce exhide rizicul și garantează participarea la câștig indiscutabilă.

Dacă față de încercările de argumentare de acest fel, se opune mai ales ieftinătatea tarifelor, simplitatea, și limpezimea condițiilor poliței inatacabile, contractată fără vizită medicală prin „Aquila”, față de țărani și muncitori, campania pornită prin o grupare de interese dela Sibiu a avut darul, de-a face prin juxta-pozițiune o formală reclamă „Aquilei”, chiar înainte înființării, găsind în presa

obiectivă și desinteresată apărători, iar la obște un lung șir de sprijinitori.

Cu toate aceste fondatorii i-au rezervat direcțiunei prime, să aprezieze măsurile de lămurire și defensivă, ce sunt a a se lua.

Hotărâți fiind întemeietorii de-a menține și pe viitor principiile obștești și obiective, de cari animați s'au hotărât de-a chema la vicață „Aquila” fondatorii au cinstea de a Vă raporta, că inițiativă a raportat deplin succes atât sub raportul financiar, cât și legal.

S'a subscris adecă 1134 de acțiuni din partea alor 61 acționari conform listei ce Vă prezentăm, astfel, că nimic nu contrastă înființării, și înregistrării „Aquilei”, după ce peste 30% a capitalului s'a solvit și depus la institutul „Economul” în libel de depunere sunător pe numele „Aquilei”.

Deci de-a ne împlini până la desăvârșirea operii noastre datorința, în consecvență Vă înfățișăm prospectul de întemeiere și convocarea la adunarea constituantă dată publicității la timp într'un ziar local și Vă rugăm, să hotărâți asupra obiectelor statorite în ordinea de zi, luând într'alte act, că fondatorii în virtutea dreptului lor rezervat au numit pe 3 ani pe domnii înșirați în lista alăturată în direcțiunea primă a „Aquilei”.

Personalitățile acestor bărbați asigură succesul și nu ne îndoim, că denumirea lor va lua act cu plăcere adunarea generală în vederca sollicitudinii lor pentru asigurarea populară, iar membrii comitetului de *revisuire* aleși de adunare — suntem siguri — vor contribui alături de consiliul bărbaților de încredere instituiti după raioane pentru a da avântul dorit așezământului nostru.

În legătură ținem a Vă împărtăși, că directorul general, directorul executiv, directorul, directoara și secretarul general, pe cari delegația semnată a fondatorilor îi vor propune pentru numire direcțiunii, au declarat a primi fără salare fixe serviciul pentru primul an de gestiune, pentru a reduce dela început speșele la centru și a face cu puțință dezvoltarea organelor descentralizate în terenu de acțiune.

De încheiere Vă prezentăm proiectul de statute elaborat pentru „Aquila” și raportându-Vă, că fondatorii doresc să se statorască de fiecare acție câte un vot, Vă rugăm să pertractați ordinea de zi fixată, propunându-Vă să binevoiască Onorata Adunare Constituantă:

1. A lua cu aprobare act despre raportul fondatorilor și despre subscrierea și solvirea acțiunilor constatând, că 61 acționari au semnat 1134 acțiuni plătiind pe lângă taxa de subscriere a conto Cor. 72,520 în bani gata, depuși la „Economul”; în libelul Nr. 4040.

2. A lua act despre raportul fondatorilor asupra acționarilor, fixând lista celor prezenți și numărul voturilor astfel, că pentru fiecare acție se poate exercita câte un vot.

3. A alege un prezident, un notar și doi scrutători, și verificatori ai procesului verbal.

4. A decreta constituirea „Aquilei”.

5. A vota proiectul de statute elaborat de fondatori statorind definitiv firma comercială, în chipul următor:

„Aquila”
Bancă de asigurări populare pentru țărani și muncitori. Societate pe acțiuni.

„Aquila”
Gazdák és munkások népbiztosító bankja r. t.

„Aquila”
Bauern- und Arbeiterbank für Volksversicherungen A. G.

6. A da descărcare (absolutor) fondatorilor.

7. A lua act despre lista membrilor numiți prin fondatori în prima direcțiune.

8. A alege membrii comitetului de revizie pe un an.

9. A încredința direcțiunea să numească comisarii de zi, să înregistreze la tribunalul competent firma „Aquilei” să fixeze termenele de plată pentru ratele restante, din prima emisiune a capitalului social și să facă toate dispozițiile ce le va crede potrivite pentru înactivarea „Aquilei”.

Cluj, 10 Maiu 1918.

Din încredințarea fondatorilor:

Dr. A. Frâncu m. p. Dr. V. Drăganu m. p.
Ladislau Papp m. p. Romulus Cutean m. p.

Prospect.

În conformitate cu raportul nostru către adunarea generală ținută la 28 Februarie 1918, ne luăm voie a pune la dispoziție pentru cumpărare în primul rând acționarilor institutului acțiunile din emisiunea a treia neoptate la timpul său pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții se fixează în suma de 220 cor. adecă două sute douăzeci coroane și este a se plăti în patru rate la termenii următori:

cel mult până la 30 Iunie 1918	70 cor.
cel mult până la 31 August 1918	50 >
cel mult până la 30 Octombrie 1918	50 >
și cel mult până la 15 Decembrie 1918	50 >

De sine înțeles, că fiecare acționar poate plăti și mai multe rate, sau chiar și întreg prețul deodată, ce ar fi și de dorit pentru evitarea multelor corespondențe, cari adeseori sufer întârziare din cauza comunicației atât de greoaie.

2. Acțiunile se vor elibera imediat după achitarea prețului întreg al acelor, până atunci plățiile făcute se vor cvita în titlii provizorii. Asemenea numai după achitarea tuturor ratelor vor participa proprietarii acestor acții la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce poșed acționarii vechi.

După acțiunile întreg plătite până la 15 Decembrie 1918 cu începutul de 1 Ianuarie 1919 se va da dividendă regulată provăzută în §-ul 61 din statute, iar până atunci după ratele achitate se vor plăti interese de 4%.

După ratele restante se vor calcula 5% interese de întârziere.

3. Numărul acțiilor, cari se pot subscrie, respective cumpăra, nu se limitează, iară pentru legitimarea calității de acționar cu privire la serviciul poștal greoi și costisitor nu se recere trimiterea acțiilor ce le poșed la adresa institutului, ci îndreptățirea la cumpărare o va stabili direcțiunea pe baza datelor, de cari va dispune.

4. Terminul de subscriere, respective pentru cumpărarea acțiilor se fixează dela 1 Maiu până la 30 Iunie 1918 cu aceea, că fiecare acționar deodată cu coala de subscriere va avea să trimită până la acest termen la adresa institutului cel puțin rata primă de 70 coroane dela fiecare acție.

5. Direcțiunea își rezervă dreptul, că la caz, când s'ar subscrie mai multe acții, de câte îi stau la dispoziție din emisiunea a treia, să reducă proporționat numărul acțiilor subscrise pe baza acestui prospect, sau dacă va afla de bine să propună adunării generale urcarea capitalului la suma subscrisă. Eventuala reducere se va efectua în primul rând dintre acțiunile, a căror preț să plătește numai în rată.

De sine se înțelege, că la caz de reducere, sumele plătite în prețul acțiilor se vor restituți împreună cu interesele de 4%, ale acelor, calculate dela ziua plătirii.

Oradea-mare—Nagyvárad, la 16 Apr. 1918.

Direcțiunea institutului de credit și economii:

„BIHOREANA”.